

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בניסיונות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת קרח

בס"ד, עש"ק פרשת קרח
כ"ז סיון תש"פ – שנה י"א גליון תקצ"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
7:12	8:30	9:05	7:27	8:33	9:02
8:11	9:30	9:42	8:28	9:46	9:58

מבתי כנסת מוסדות שיע"י 1226, 14 חלקים

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיִּקַּח קִרְחַן בֶּן יִצְחָק בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְדָמְתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאֵזֶן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן (טז א)

טוב ברע היה אסור לו לאכול, כדי שלא יערב בעולם טוב ברע, אבל השמן גירה בחוה שגם העה"ד היא ג"כ כי טוב, ועי"ז נתקלקלה כל הבריאה כולה ונתערבה רע בטוב, וזה היה החטא הראשון בעולם, ומוזה נמשכים כל החטאים בעולם.

ולזה יש לומר שקרח חשב ששמו גרים שיכול לתקן החטא של אדה"ר, כי השם קרח בנ"י שם אהו"ה במילוי יוד"ן וההי"ן, כזה אל"ף ה"י וי"ו ה"י, אל"ף ה"ה וי"ו ה"ה, עם שני הכוללים. היינו שקרח חשב שיכול לתקן את הפגם של חטא עה"ד, שפגמה בכל הבריאה שנתערב טוב ברע, וזה מרמז השם אהו"ה שהוא בנ"י מו"ב.

אבל לא הצליח בידו משום שבתוך עדתו לא היו באחדות, כמו שידוע מה שאיתא בספד"ק נועם אלימלך (ליקוטי שושנה בסופו) על מה שאמרו חז"ל במסכת אבות (פ"ה מ"ז), כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איוו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמואי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו. שלא כתוב מחלוקת קרח ומשה רק קרח ועדתו, לומר שבתוך עדתו ג"כ היה מחלוקת, כי כל אחד התאוו כהונה גדולה כמו שפרש"י (במדבר טו, ו) ולכן הוא נכשל ונענש על זה.

והטעם בזה, כי הרי זה ידוע (כנפי יונה ח"ב סי' טו) ששורש הפגם של מיתת הז' מלכין קדמאין, היה משום שכל אחד ואחד אמר אנא אמלך, ולא רצו להתחבר אחד עם השני, ולכן לא הצליחו קרח ועדתו לתקן השבירה, כי כל אחד אמר אנא אמלך. ולכן אמר לו משה רבינו 'ואהרן מה הוא' (פסוק יא) שאהרן יש לו מידת הענווה וביטול בחינת מה, ולכן רק על ידו נעשה התיקון ע"י המשכת שם מ"ה המתקן את כל השבירה, ולכן יהיה ג"כ לעתיד לבוא כהן הגדול.

רעוא רעיון תש"ע לפ"ק

התיקון השלם הוא ע"י שיתוקן המלכות בשלימות בכל קומתה בלי שום ירידה עוד מעולם האצילות.

וזהו שמרמזו כאן התורה באמרו הלשון ויקח שהוא בנ"י ע"ב ב"ן, היינו שזה מכוואר בעין חיים שער תיקון נוק' (שער לה פ"א) שעיקר תיקון המלכות הוא ע"י בחינת אבא, בסוד 'הו"ה' בחכמה יסוד ארץ' (משלי ג יט) הנאמר בתקונים (סא:): אבא יסוד ברתה, כי סבת התחלת תיקון רחל מן החוזה הוא, כי עד שם אורות הנה"י של התבונה מכוסים, ושם נסתים יסוד תבונה, והאורות מגולין, ובפרט כי שם מתחיל גילוי יסוד דאבא להתגלות, וז"ס ה' בחכמה יסוד ארץ הנאמר בתקונים כי אבא יסוד ברתה. והענין כי במקום גילוי יסוד אבא שם מתחיל בנין המלכות רחל הנקראת ארץ עיי"ש. וזהו מה שמרמזו הלשון ויקח היינו שקרח לקח לו דרך היאך לתקן ע"י שם ע"ב בחינת חכמה, את שם ב"ן בחינת המלכות ששם היתה כל הקלקול והפגם, ועי"ז יהיה התיקון השלם.

וגם חשב שהוא יכול לתקן את החטא של אדה"ר מה שעירב טוב ורע, היינו שזה כבר ביארנו כמ"פ שבכל יום מבריאת העולם כתוב 'וירא אלהים כי טוב', שכל יום ויום היה הבחינה של מו"ב, שהוא בנ"י של הר"ת של א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ' (בראשית א א) שהוא ר"ת שם אהו"ה, וכמו שאיתא בזוה"ק (ח"א רנא). שבשם אהו"ה ברא הקב"ה את העולם, שהוא גושפנקא דחתים ביה שמוי וארעא. וזה אמרו חז"ל (אבות פ"ה מ"א) בעשרה מאמרות נברא העולם. וא"כ כל מאמר ומאמר שנברא ממנו העולם היה בשלימות הטוב, וא"כ בריאת העולם נברא עם י"פ מו"ב, היינו שהקב"ה ברא את העולם שיהיה כולו טוב בלי שום תערובת רע. אבל אח"כ כשאדם הראשון חטא בעה"ד כתוב 'ותרא האשה כי טוב העין למאכל' (בראשית ג ו), שבכל עצי הגן היה יכול לאכול כי היו כולו טוב, אבל עץ הדעת שהיה מעורב בו

צריך לדעת אמרו לשון ויקח, ורש"י פירש וו"ל: לקח את עצמו לצד אחד, להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרנגם אונקלוסם ואתפלו, נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת, וכן 'מה יקחד לבך' (איוב טו) לוקח אותך להפליגך משאר בני אדם. ד"א ויקח קרח משך ראשי סנהדראות שבהם בדברים, כמו שנאמר 'קח את אהרן' (במדבר כ) 'קחו עמכם דברים' (הושע יד).

והנראה לומר עפ"י מה שכתב אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרגא ולה"ה בספד"ק היכל הברכה (בפרשת דף קו ע"ב) וו"ל: והענין בקיצור עיין בספר הגלגולים (פרק כ"ג) כי עתידה המלכות שתתעלה עד רדל"א, ואז יתבטלו החסדים והכסופין, וכל אחד יטול בזרוע, ואין שם גמילות חסדים, ולא צדקה, ולא מלוה ולוה, כי ביוכל אין שם השמטות כספים, כי שם הנהגה בזהב בביטול כל הקליפות והרע, ואז יהיה הנהגה בזהב וגבורות מלכות שמים עטרת בעלה, והלויים יהיה כהנים, ועבודה בכבודות, וכל זה מכוואר בליקוטי תורה (יחזקאל ד"ה אמנם דע), ובגלגולים (שם).

וקרח היה מעותר להיות כהן גדול לעתיד בעת הנהגות הגבורות, וזה היה מחלוקת על אהרן שכבר 'כלם קדשים' כמו שנבאר, ובאמת לא היה עדיין הזמן, שעדיין לא נתברר כל הטוב, ועדיין הרע מתגבר, ואם לא היו עושין את העגל היה שעתן מצלחת, שיתגלה מודרינה הזאת בביטול המות ומלאך המות והרע, אבל לא היו ישראל ראויין לזה מצד זכותם אלא מוכות משה, על כן נפלו ונתגבר הרע ולא היו ראויין לזה, וקרח טעה בזה, ולא קרח בלבד אלא אדה"ר ונדב ואביהוא אנשי סדום והמבול והפלגה כולם טעו בזה, ואכ"מ להאריך בזה, והבן הימב עיי"ש.

נמצא שקרח רצה שיהיה כבר התיקון השלם, ויהיה הברור הטוב מהרע, והנה עיקר

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָק בֶּן קֵהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאָבִיָּהוּ בְנֵי אֱלִיאָב וְאֹזֶן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן (טז א.)

איתא בחכמו"ל (פנהדרין קט): 'לקח מקח רע לעצמו'. להבין הענין מה דאמר שלקח מקח 'רע' דוקא. ומהו 'לעצמו' דוקא. והנה אמרו חכמו"ל (סוטה יד.) במה שמשא רבינו ע"ה הפציר כל כך בתפלה להכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפירותיה היה צריך, רק שאמר אכנס לארץ ואקיים מצות התלוין בארץ. היינו כי כל עיקר גוף התורה והמצוות תלוין בארץ, כי בגלות המדור הזה מקיימים רק כמנין 'רע' מצות, והנה אלמלא היה קרח חולק על משה, היה קרח נכנס לארץ, כי הגזירה של הארבעים שנה לא היתה על הלויים (רש"י לעיל ד' כט), א"כ היה קרח נכנס לארץ ישראל והיה מקיים את כל הכת"ר מצות.

וזה מה שהיה קשה להמדרש אמרו לשון 'ויקח', שמה שייך הלשון ויקח בענין מחלוקת, לכן מתרץ המדרש שלקח מקח 'רע' לעצמו, שרק ר"ע מצות היה קרח יכול לקיים, ואם היה נכנס לארץ ישראל היה מקיים את כל הכת"ר מצות, ושפיר לקח מקח 'רע' רק 'רע' מצות. ואמרו לשון 'לעצמו' לשון עצמו"ת, דאמרו חכמו"ל (הגיגה כו.) דעל העצמות של הצדיק נחקקים הזכויות והמצות, ולכן מרמז שנשאר על עצמותו רק ר"ע מצות.

וזה דפירש"י ז"ל על 'ויקח' לקח עצמו לצד אחד להיות חולק על משה. היינו כדברי הספה"ק דיש הרבה מצות שאין יכולין לקיים אותם רק ע"י כללות ישראל, וע"י שמקיים מש"כ 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא יח.) שיש בחינת אחדות לכולם, ע"י יכולין לקיים את כל המצות, דיש הרבה מצות כגון מצוות כהונה או כדומה שאין ביכולת כל אחד לקיים רק באמצעות כללות ישראל, וזה שאנחנו מתפללים בברכת אהבה רבה דקר"ש 'ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה' היינו כי ע"י אהבת ישראל יכולין לקיים את כל דברי תלמוד תורתך.

וזה מש"כ 'ויקח קרח' שלקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה, שלא התחבר עם כל העדה, א"כ לא היה יכול לקיים את כל המצות, וזה מקח רע 'לעצמו', היינו ע"י שהוא היה לעצמו נפרד מהעדה, ולכן לא היה יכול לקיים את כל התורה והמצות, כי הרי ישנם הרבה מצות שלא כל אחד יכול לקיים אותם.

'פרי חיים' מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא

נכסיו ג"כ עמו, כי בהם נתעמף ונתלכש נר"ן שלו, א"כ הכל היו צריכים לדרת עמו שאולה, כל דבר ודבר שיש בו איזהו ניצוץ ושושן נשמתו ורוחו ונפשו עמהם, יען שהוא חלק על משה רבינו ע"ה שורש כל נשמות ישראל. ובכל דבר ודבר שהיה שייך להם היה בו כח החטא, ולכן שפיר אמר משה רבינו ע"ה 'ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם' (טז כו.) כי בכל דבר ודבר שלהם נתפורו כח נר"ן שלהם, כדברי מרן קוה"ק הבעש"ט זי"ע והבן.

'פרי חיים' מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא

וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהֶם נִסּוּ לְקַלֵּם בִּי אָמְרוּ פֶן תִּבְלַעְנִי הָאָרֶץ (טז לד.)

כבר עמדו המפרשים מהו 'לקולם' שהיה צריך לומר 'מקולם'. אלא יש לומר שתיבת 'לקולם' ר"ת 'ובני קרח לא מ'תו (במדבר כו יא), היינו שראו בני ישראל שבני קרח עשו תשובה בקול גדול בתפלה לה', עי"ז נסו כלל ישראל מן עדת קרח, והזרו בתשובה לצד משה רבינו ע"ה, כמו שבני קרח עשו תשובה.

'פרי חיים' מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא

וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ מִשֵּׁיהֶם יִפְרֹחַ וְהִשְׁבִּיתִי מֵעַלֵי אֵת תְּלִנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מְלִינִים עֲלֵיכֶם (יז ב.)

רצה לומר 'והיה' הוא אותיות שם הוי"ה הקדוש ב"ה. 'האיש' זה הקב"ה כמ"ש ה' איש מלחמה (טו ג.) 'אשר' הוא יתברך. 'אבחר בו' בצדיק שהוא כהן או לוי או סתם קדוש לה'. 'מטהו' הכרעה שלו אפילו מצד השמאל שהוא כף חובה, אעפ"כ 'יפרח' בשושנים שלו, ושמאל נכלל בימין, עד שנעשה כולו זכאי, צדיק וקדוש וטהור, כולו מהור לבן הוא, ועבור זה כשיהיה בעולם הזה צדיק וקדוש כזה. אז 'השכתי מעלי' את תלנות בני ישראל' שהם צריכים לישועות גדולות, זה בנים, זרע של קיימא, וזה חיים ארוכים, רפואה שלימה, וזה מזונא ריחא, וכיוצא בו, כמו שאמרו רז"ל (עירובין מא:) עניות מעבירה על דעת קונו. ואומרים מה שאומרים בלבם, ומלינים ח"ו על הקב"ה למה צדיק ורע לו, ורשע וטוב לו וכיוצא בהם הרבה כנודע. לזה כשיש צדיק כזה בעולם העשיה הזה, בודאי הוא משפיע להם מנחם עבודתו הקדושה השפעות טובות לכל אחד הצריך לו. לזה אמר הקב"ה כביכול, מזה לבד 'השכתי מעלי' כביכול, 'את תלנות בני ישראל מעלי' כי יכריע את כל העולם לכף זכות, ויביא להם עבור זה כל השפעות הצריך להם. וכן 'השיכותי' מ'אשר הם' בני ישראל 'מלינים עליכם' צדיקים, כשאין אתם מושיע להם, כנודע מי שבא לצדיק הדור שיושיע לו על איזה ענין, ואין מושיע לו, או האיש ההוא מתרעם על הצדיק הזה, למה לא יוכל להושיע לו ולהכריע אותו לכף זכות, שיוכל לקבל השפעות מאת הקב"ה.

'בן בית' מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא

וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָק בֶּן קֵהָת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאָבִיָּהוּ בְנֵי אֱלִיאָב וְאֹזֶן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן (טז א.)

וקרח היה מעותר להיות כהן גדול לעתיד בעת הנהגות הגבורות, וזה היה מחלוקת על אהרן, שכבר 'כלם קדשים', ובאמת לא היה עדיין הזמן, שעדיין לא נתברר כל הטוב ועדיין הרע מתגבר, ואם לא היו עושים את העגל, היה שעתן מצלחת שיתגלה מדרגה הזאת כביטול המות ומלאך המות הרע, אבל לא היו ישראל ראוין לזה מצד זכותם אלא מזכות משה, על כן נפלו ונתגבר הרע ולא היו ראוין לזה. וקרח מעה בזה, ולא קרח בלבד אלא אדם הראשון ונדב ואביהוא אנשי סדום והמבול והפלגה, כולם מעו בזה.

'היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי הוִי"ה שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל הַמְּעֻשִׁים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מַלְבִּי (טז כח.)

אפשר לרמז בדרך רמז, כי זה ידוע שכל האותות והמופתים ועבודת הצדיקים הכול בא בזכות התורה"ק שהם לומדים ומקיימים אותם בשלימות, ועי"ז יש להם הכח של צדיק גזור והקב"ה מקיים, ולהיפך הקב"ה גזור וצדיק מבטל אותם (מ"ק ט:), וכמו שמשפירים מגדולי הצדיקים שתמיד לפני שהיו מקבלים בקשותיהם של בני ישראל אשר באו לבקש מהם איזה טובה, אז היו לומדים מקודם איזה גמרא, וכמו שידוע שגמרא הוא ר"ת ג'בריאל מ'יכאל ר'פאל א'זריאל, שהם מלאכי השרת מלאכי רחמים שממונים על רפואות וישועות שיש בעולם, ולכן ע"י שלמדו מקודם גמרא יש להם הכח להמתיק הדינים לרחמים וחסד. וזה מפרש הפסוק 'ויאמר משה בואת' זאת נקראת התורה"ק כמ"ש 'זאת חקת התורה' (במדבר יט ב,) וגם 'זאת' מרמז לאל"ף עד תי"ו אתיין דאורייתא, והו' מרמז לשבעה ספרי תורה כמאמרם ז"ל במסכת שבת (קמז.), ולכן 'כי ד' שלחני לעשות את כל המעשים האלה' כי הכל הוא מלפניו ואני לא אעשה שום דבר בלעדיו, וממילא 'כי לא מלבי' חו"ש רק הכל מהבורא עולם מכת התורה"ק.

'מעשה שלום' מרבתינו שלום מקאמרנא

וַתַּתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֵת בְּתִיָּהֶם וְאֵת כָּל הָאֲדָם אֲשֶׁר לְקִרְחָ וְאֵת כָּל הַיְּרֻכָּשִׁים (טז לב.)

צריך להבין, מפני מה נבלעו בתיהם וכל רכושם של קרח, אם קרח חטא, רכושו מה חטאו. אלא שזה מבואר בשם מרן קוה"ק הבעש"ט זי"ע (בעש"ט עה"ת ויהי אות ה ובממ"ח) עה"פ 'רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעמף' (תהלים קו ה), היינו כי בכל הדברים ששייכים לאדם, המאכל והמשקה והנכסים, נתלבשו בהם מנר"ן שלו, נפשם ממש מתעמפת בהם עי"י"ש. ולכן כאן נגזרה גזירה על קרח שתבלע אותו האדמה חיים שאולה עם נר"ן שלו, לכן שפיר נבלעו

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

בירור דעת רבינו בענין לפדות בן לוויה בלא ברכה

(מז) פליגי רב פפא ומר בריה דרב יוסף בלוייה שילדה, רב פפא סבר דבאיבער מישראל חייב בפדיון, ומר בריה דרב יוסף משמיה דרבא ס"ל דפטר רחם תלה רחמנא ופטור, ולהלכה ודאי קי"ל כמר בריה דרב יוסף דפטור כמבואר בשו"ע (סימן שה ס"ח), ומכל מקום יש לומר שהגה"ק זי"ע חש להחמיר כרב פפא לפדות על כל פנים בלא ברכה, והגם דלמר בריה דרב יוסף גם בכהנת שילדה גם כן הדין כן כדמוכח התם בגמרא, אף על פי כן לא חש הגה"ק להזכיר גם בן כהנת, כיון דגמרא נקטו הדין בלוייה שילדה, ואין הכי נמי דכנהנת שילדה גם כן בכלל דבריו היא, כן נראה לי בפשיטות.

אולי אפשר לומר עוד שהגה"ק נקט באמת במכוון דוקא בן לוויה ולא בן כהנת, כי ה'פרי חדש' (סימן ס"א סוס"ק לג) כתב לחלק לענין מתנת כהונה בין לוויה לכהנת, והגם שהפרי חדש עצמו כתב שם לחלק בין מתנת כהונה לפדיון הבן, מכל מקום יש לומר שהגה"ק **מקאמרנא** סבירא ליה שאין לחלק עפ"י שיטות התוספות (קידושין ת. ד"ה רב כהנא) שכתבו שם שיותר לפדות את הבכור גם אצל כהנת, ולא עוד אלא אפילו בעלה ישראל יכול לקבל בשבילה, הרי דסבירא ליה דדין מתנת כהונה ופדיון הבן שווין. וכיון דלפי שיטתם יכול בעלה לקבל דמי הפדיון מאחרים, אם כן מכל שכן שפטור מלפדות הבן של עצמו, כדאיתא זה הכל שכן ב"ד (סימן סא ס"ח) י"ע. והגם שהחת"ס (בחי"ד סימן ש"א) כתב שרוב הפוסקים חולקים על התוספות בזה, מכל מקום בנידון דידן דבלאו הכי קיימא לן כמר בריה דרב יוסף כנ"ל, על כן לא חש הגה"ק אפילו רק להחמיר בן כהנת, וכו'. עכ"ל התולדות שמואל.

והוסיף הלקוטי פנחס. ולענ"ד אפשר ליתן טעם בדבריו הקדושים על פי דברי זקני הגאון בעל **'תוספות יו"ט'** (דברי חמודות בכורות פ"א אות ט), שכתב כעין דברי היעב"ץ הנ"ל, עיי"ש. **ומה** שכתב רבינו **ויאריך ימים הבן.** הוא כדאיתא **בזוהר** (בראשית יד) פקודא תליסה, למעבד פורקנא לבריה, לקשרא ליה בחיין דתריין ממנן נינהו, חד דחיין, וחד דמותא, וקיימין עליה דבר נש, וכד יפרוק בר נש לבריה, מידא דההוא מותא פריק ליה, ולא יכיל לשלטא עליה.

יבוא להקל בקדושתו, ולהתירו בגרושה, ולטמא למת ודו"ק, ע"כ מהיעב"ץ.

הרי מדבריו משמע להדיא להצריך לפדות בן לוויה, דרק בן כהנים יש חשש שלא יבוא להקל בקדושתו ולהתירו בגרושה ולטמא למת, אבל בן לוויה אין חשש זה, לכן איכא להחמיר ולפדותו משום חששא דאורייתא כדלעיל.

ודבריו מובא להלכה **'בפתחי תשובה'** (סימן שה סק"ב), והוסיף לומר שבתשובות **'חתם סופר'** (ס"ס רצ"א) כתב בקיצור שדברי תשובת שאלת יעב"ץ בזה אין נראים לו.

אמנם המעיין בתשובת החתם סופר יראה שאינו מדבר על ענין זה כלל אם יש לפדות בן לוויה, אלא מדבר במה שמחזיר הכהן הכסף הפדוי אם מהני, והאם מועיל תנאי בזה, ע"ש. לכן אפשר שהחת"ס שראה דברי היעב"ץ ולא השיג עליו, הרי שהסכים להדיא עם דבריו, ולכן פסק רבינו באמת מוסכם גם עם החת"ס.

ועיין עוד בשו"ת **'מנחת יצחק'** (ח"ב סימן ל' ל"א) מה שהאריך בזה הנדון, והביא מדברי ספר **'דברי מרדכי'** (סימן ו) דחקר בזה לענין לפדות בן לוויה, אם רשאי להחמיר לעצמו כדעת היעב"ץ הנ"ל, והביא ראיות למכביר מדברי הראשונים והאחרונים, ומסקנתו דאם עושה כן מצד חומרא שרצונו לקיים מצות עשה על צד היותר טוב נכון שפיר, י"ע. **אמנם** המנחת יצחק הסכים בעצם הדין עם היעב"ץ כדמאריך שם רק חשש שמא יצא מכשול שיברכו ברכה לבטלה.

ושוב ראיתי שכתב כך גם בסידורו היעב"ץ (ה' פדיון בכור אות ב') דכתב שם במוסגר לענין בן כהנת ולוויה דעכשיו יש לפדותו, וי"א שאינו נראה ע"כ. מה שהביא בשם ה"א שאינו נראה כוונתו במה שכתב בתשובתו במוסגר שכן כהנים יצא מכשול כנ"ל, אבל בבן לוויה דליכא חששא נכון באמת להחמיר לפדות, ודו"ק.

טעם השני

מובא בספר **'לקוטי פנחס'** (מר' פנחס זעליג הכהן שווארטץ, קליינווארדיין תרח"ק, ס"ק צ"ו), אחר שהביא דברי רבינו כתב וז"ל: והראיתי ענין זה לידידי הרב הגאון מו"ה מאיר הלוי (בעמ"ס **תולדות שמואל** על תרי"ג מצות) מאוהעל שליט"א, וכתב לי בזה"ל: לענ"ד נראה דהנהגה בבכורות דף

כתב רבינו בספרו על המצות **'אוצר החיים'** (במדבר מצוה שצ"ג) מצות עשה, שהישראל יפדה את בנו הבכור לאמו הישראלית, שנאמר (במדבר י"ח טו) 'אך פדה תפדה את בכור האדם, כ"כ הרמב"ם (פ"א מבכורים ה"א), ומובא בשו"ע (יו"ד סימן שה ס"א).

ואחר שהאריך רבינו בדיני המצות, כתב אם אבי הבכור כהן או לוי או אמו כהנת או לוויה פטור מפדיון, זה פשוט כמבואר בגמרא בכורות (יג. מז) חולין (קלב) וברמב"ם (שם הלכה ט י, ו בשו"ע (שם ס"ח).

והוסיף רבינו דין מחודש וז"ל: **ונכון להחמיר ולפדות בן לוויה בלא ברכה, ויאריך ימים הבן.**

ואפשר לבאר בדברי רבינו שחידש שגם בן לוויה נכון להחמיר לפדות משום שני טעמים.

טעם הראשון

כמובא בשו"ת **'שאלת יעב"ץ'** (חלק א סימן קנה) שכתב גם כן להחמיר לפדות בן לוויה מטעם ספקא דאורייתא, כדכתב וז"ל: ראיתי להזכיר בענין מה שנוהגים הרבה כהנים להחזיר הפדיון שנכון הוא בעיני, וטוב וישר לנהוג כן תמיד, אע"פ שכתבו ז"ל [ועיין שו"ע סימן שה ס"ח] שלא יהא הכהן רגיל בכך, הני מילי בכהנים מיוחסים ידיהו, אבל בכהני חזקה בעלמא כי האידינא, אע"ג דלחומרא אזלינן בהו לכל מילי ופרקינן בכורים על ידיהו, משום דלא אפשר באחריני מיהא להקל לא, דהיינו להוציא ממון האב מספק, נראה שאין כחן יפה להפקיע ממון בחזקתן הגרושה. וכמעט שאני אומר דמדינא צריכינן להחזיר, ולפחות כל כהן יחוש לעצמו לפרוש מספק גזל שמא אינו כהן, וכו'. ומשום האי טעמא נראה דשפיר אית למעבד עובדא האידינא לפדות בעל מנת להחזיר לכתחלה. גם נראה לי, שלצאת ידי כל ספק האפשרי, יש גם כן על הרב לפדות בכורו מכל כהנים שיוכל למצוא, דילמא מתרמי ליה כהן מיוחס ודאי, וכו'. **ומהאי טעמא נמי בן הכהנת ולויה יש לפדותו עכשיו מספק, דמאי שנא מכל ספקא דאורייתא.** דכל מאי דאפשר לתקוני מתקנינן לצאת ידי ספק בכל טצדקי דאיכא למעבד. ומוסיף לומר במוסגר, אבל בן הכהן נראה לי שאינו נפדה גם בזמן הזה. שלא

עטרת תפארת

עבודות וסיפורים מרבותינו זי"ע

יְיָקָח קָרְחַ (נ"א), פרש"י פרשה זו יפה' נדרשת במדרש רבי תנחומא.

(במדבר טז א) פרשה זו יפה' נדרשת (יפה באידיש היא 'שיין'). וביקש בעת שהספיד את רבינו רבי **אלכסנדר סענדר מקאמרנא** זלה"ה, שיעורר רחמים למעלה עליו להנצל משונאיו, ואמר 'נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף אל עמיק' (שם לא ב), 'אחר' שכבר נפטר מן העולם, שם בעולם הבא ישתדל להנקם משונאי ישראל, והגה"ק רבי **אלכסנדר סענדר מקאמרנא** נודעו על כל גופו כמו בחיים חיותו. גם סיפר שעשה היישמח משה' חרם שלא יספרו את זה שהגה"ק הנפטר נודעו, כי ח"ו לא יניחוהו לקבור, או שיחדשו זירות בענין להמתין עם הקבורה. **אלף כתב**

רבינו ראשו ב' פעמים כמסכים. בראות זאת הגה"ק בעל 'ישמח משה', הבין שהוא עת רצון, והתחיל לצעוק בהתעוררות רחמים על כלל ישראל, הלא גם אנו בניים למקום, וגם אנו צריכים לרחמים גדולים אבל שוב לא קם ולא זע. כך סיפר ה'מנחת אלעזר' זי"ע, בהוסיפו, שכנראה עוד לא הגיע אז הזמן לפעול הישועה לכלל ישראל עד שיגיע היעת לחנה' במהרה בימינו. ועוד סיפר רבי אבלי הכהן רפפורט ז"ל שראה זאת בעיניו, שהגה"ק בעל היישמח משה' אבי"ד מאוהל זלה"ה, היה נרדף ממשפחת שענה בעיר אוהל, ואמר עליהם את דברי רש"י בפרשת קרח

סיפר בעל **'מנחת אלעזר'** זי"ע, שבשעת הלוייה של הרה"ק רבינו רבי **אלכסנדר סענדר מקאמרנא** זלה"ה, סמוך לקבורתו, הגיע שליח ובידו מכתב דחוף למסור לידי רבינו, ובו היה כתוב שבנו הרה"ק רבי **יצחק אייזיק מקאמרנא** זלה"ה נפל למשכב וצריך לרחמים מרובים. בשעת שהגיע השליח, כבר לא היה רבינו בין החיים, ועל כן מסר השליח את המכתב להגה"ק בעל **'ישמח משה'** **מאוהעל** זי"ע. הרה"ק מאוהעל קרא את המכתב סמוך למטתו, בקול רם בבכי ובדמעות, וביקש לעורר רחמים ולפעול רפואה שלימה לבנו. ולזה נענע

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

ויקראו על משה ועל אהרן (במדבר טז ג) ענין הכנעה ודביקות לצדיק

אין שום תיקון לנפש, אלא על ידי התדבקות הצדיקים בדביקות אהבה

עיקר [ה]אדם, [הוא] התדבקות לצדיקים ולראשי הדור, המאירין בכל דור ודור, דור דור ודורשיו וחכמיו וסופריו וצדיקיו, והחולק עליהם כחולק על השכינה (סנהדרין קי.), והמהרהר אחריהם צד מינות יש בו, והמלעיג נידון וכו' (עירובין כא:). ובדאי, אלו היה לנו דביקות לצדיקים באמת, בהכנעה ובביטול לגמרי כאין, היו כל העולם צדיקים, כי המחובר לטהור הרי הוא כמוהו (שבת מה:), וראשי הדור מעלין את כל כלל ופרט, הן בגשמיות הן ברוחניות, והיה נתמלא כל העולם צדקה וחסד ותורה.

אלא שעיקר פיתוי היצר והתגברות שלו בכח, להתגרות בצדיקים בקנאה ושנאה, ולדבר סרה זה על זה, והוא מעכב הגאולה. כי כל העדה כולם קדושים (במדבר טז ג), והעיקר הוא מדות טובות, אהבה ואחווה ושלוש וריעות.

סוף דבר, מה אאריך לכם בניי בזה, בדור הזה אין שום תיקון לנפש, אלא על ידי התדבקות הצדיקים בדביקות אהבה, ובהכנעה ושפלות הרוח באמת. ובאמת גם בימי התנאים היה כזה, כמבואר בסוף הוריות (יד:). אבי רבה ורי' זירא רבה בר מתנא הוו יתבי, והוו צריכא רישא, עד דחייא לאביי תלמידו דגבה רישא.

ולא תאמר, אני חכם וגדול בתורה וחסיד ודבוק באלהיו, למה אכניע עצמי, לא תאמר כך כי תתפשט, אלא הכנע עצמך לפני ראש הדור ויונעם לך בזה ובבא, ומבואר בירושלמי (סנהדרין פ"ב ה"ו) 'ישום תשים עליך מלך' (דברים יז טו), מהו 'ישום תשים', אלא כיון שעדה מישראל מסכימין על אחד שיהיה ראש, תשים אותו מלמעלה, כי כך יסכימו מלמעלה דגבה רישא. ולכן אף שאתה יונק מראש אחד, אל תהבל את אחר, כי אש לא נופח יאכל אותך, כי הכל משמים בהשגחות המשגיח, ואין שום דבר מקרה, וכולם צדיקים, כולם מקבלי שפע ואור להשפיע לכל עדת מישראל, 'אמך הוא' כנסת ישראל, ונראה כל אחד מעלת חברינו באהבה ואחווה ושלוש וריעות.

'מעשה ארג' הקדמה

התדבקות נפשו בצדיק אמת

העיקר על ידי התדבקות נפשו בצדיק אמת באהבה עזה, ונותן בו רוחו כמו איש באשתו, והאי רוחא מכשכש בו ובויער בו ומתלהט בו לעבודת השם, ורוח הראשון מושכו לדרכו ולשורשו והוא העיקר. ואמר לי מורי דודי [רבינו צבי מזידיטשוב] שרוח הראשון קיבל הוא מהרב מו"ה צבי מגיד [מנאדורנא בעל] צמח לצבי, והיה בוער בו כאש, אבל מחמת שלא היה עדיין בהתדבקות אהבה, וגם לא נשלם על ידו נסתלק ממנו, וניתן בו רוח מרבינו אור שבעת הימים [רבי יעקב יצחק] מלובלין. ואני הצעיר, רוחי הראשון ואחרון נפשי ולבי, הוא רבינו דודי צבי מזידיטשוב ממש התקשרות נפש בנפש עד היום, ולא הוצרכתי לשלימות נפשי לרב אחר אחר פטירתו, אף על פי כן שמשתי שמונה עשר צדיקים וקבלתי מהם תורה ויראה ודרכי השם.

ומי שאינו שלם עדיין, בהכרח לעזוב דרכו ולקשר עצמו בצדיק אחר, ויש צער לראשון בעולם

עליון על ידי זה, ולכן יזהר הרבה אם לא שצריך מאוד לשלימות נפשו, אבל אף על פי כן אין בכלל זה שלא ליסע לצדיק אחר לקבל פניו או לאיזה צורך בחכמה נפלאה ובהשכלה יתירה כי בנפשו הוא. ויזהר מאד מרוח הראשון, כי כשמקבל מאיזה שאינו שלם כל כך, יכול להתהפך למינות רחמנא ליצלן, ומושכו לדרכים משונים ומקולקלים.

וכן יזהר כשנוסע לאיזה צדיק על איזה צורך, שלא יזהר אחריו שרבו הראשון היה שלם וזה אינו שלם או שאר ענינים כיוצא, דנושך בזה לצדיק כנחש ועקרב, והצדיק מורידו לשאול תחתית, אלא ישב בהכנעה ובאהבה, ונפשו קשורה בשורשו הראשון.

'נוצר חסד' ו ב אחדות ה

הבאים לצדיק בלא ביטול ובלא הכנעה

אם עומדין באהבה לצדיק, אפילו שהם רשעים גמורים, אין מבבלים במחשבה של הצדיק. אבל אותם הבאים לצדיק בלא ביטול ובלא הכנעה, הם נושכים כמו 'נחשים שאין להם לחש' (ירמיה ח יז), וכל מחשבה הוא קומה שלימה. והיה מעשה אצל הקדוש [הרב רבי מנחם מענדל] מרומנאב, שבאו אצלו שני חסידים מאנשים של הרב הקדוש [רבי צבי אריה] מאליקו, ובליל שבת היו מהרהרין שזה אינו מתפלל בַּזְפּוֹת כמו מורינו ורבינו, [ו]המחשבה [ה]זאת נשכו לצדיק כמו נחש, ואחר התפלה אמר למשרתו הידיד האהוב הצדיק מוה"ר צבי [מרומנאב] זצ"ל, שיאמר להנהו תרי חסידים, שלא יתראו עוד בבית המדרש, וילכו לאכסניא שלהם. וביום הראשון באו בבכיה מאי זה, שהם עצמם לא ידעו הסיבה, עד שאמר להם מחשבתם הרעה, ולא יצאו נקי, שנישלה עליהם שחין מצרים שלא יכלו להירפא. ולכן יזהרו החסידים מאד מאד כשיבואו לצדיק, שלא יזהרו אחריו לא דבר קטן וגדול וטוב להם, כי הצדיק מרגיש תיכף, והוא משליך אותם לשאול תחתית, ודי בזה.

'נתיב מצותיך' נתיב התורה א טו

לאיזה צדיק להכניע

ומאד מאד תכניע עצמך לצדיק הדור ותתקדש עצמך בקדושה וענוה, אולי תוכל להשיג ממדריגות הצדיקים ומיחודים שלהם ומהשראת השכינה שעליהם, אבל זה לצדיק שנפשך דבוקה בו באהבה עזה, והוא אליך באהבה, ואתה תלמידו שואב מזיו הדרו ומאור תורתו, ושכינה עליו שורה, אבל להכניע עצמו לפני הכל, טוב בלב ובמחשבה להיות אפר ועפר לפני הפחות שבישראל, אבל להכניע עצמו לרב שאינו רב שלך, לפעמים סכנה עצומה לגוף ולנפש. ובאחד משני דרכים יהיו הכנעתך, אם שזה הצדיק כולו טוב ואין בו רע כלל ומידתו טוב ושפלת הרוח, ואוהב ישראל וכו', לצדיק כזה יכולין כל העולם להכניע עצמן ויקבלו טובה וברכה. וכן יש אופן [שני], צדיק שהוא אוהב אותך אהבה גמורה באמת. ע"כ.

'מעשה אורג' עוקצין ג יב

אמונה רק ע"י שימוש צדיקים

מי שלא שימש צדיקים, אינו יכול לקיים מצוה זאת [אנכי ה' אלקיך] על שורשה.

'היכל הברכה' שמות דף קיט:

כשנוסעין לצדיק צריך זהירות יתירה

וכן כשנוסעין לצדיק צריך זהירות יתירה שיהיה בבחינות 'אין' לגמרי, דאם לא כן אור קטן כשרואה אור גדול קופץ שם ונכבה. אבל כשהצדיק הוא בבחינות 'אין', ומכל שכן המקבלים, נתחדש חיות חדש ומוחין חדשים ומדריגות גדולות בנטיעות לצדיק אמת, והוא טובה גדולה שעליה העולם עומד. וכל צדיק שאינו בבחינות 'אין' מזיק הרבה להנוסעים אצלו אף בפרנסה וכן ברוחניות, והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע' (דניאל יב ג) וימשיכו כל טוב לבית ישראל.

'נוצר חסד' ו ב אחדות ז

הצדיק הוא אש שורף גדול

אמר הצדיק מורי ורבי מוה"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא, ייזהרו היונגי לאיט [-] האברכים] בעת שנוסעין לצדיק, כי הצדיק [הוא] אש שורף גדול, וכשבא נר קטן אצל להבה שלהבת אש ניכבה תיכף, ולכן יזהרו מאוד, שיעמדו באימה ויראה וברתת, כי הצדיק מרוב אור וחיות אלהות שבו, מסביר פנים לכל אדם באהבה יתירה, ואם זה אינו נוהר להתחמם כנגד הרחק מרחוק מן אורן של חכמים ברתת וזיע, אז נכבה נרו חלילה, ונעשה מתנגד על הצדיק, והחיות שלו של הטפש הזה סר והלך לו. ע"כ.

'נתיב מצותיך' נתיב התורה ב ד

הכנעה לצדיק אמת

וכשתראה אדם שאין עליו חולק ועירער, תדע שהוא מערב רב, ורוב הצדיקים מתייסרים על ידי שחוק הרשעים אשר פיהם חרב חדה, ואל ישים כלל לב על זה, ויוסיף אהבה על אהבה וחביבה על חיבה, כי ידע באמת כי אותן שעבדו לבעל ולאשרה בימי ירבעם, והיה עיקר תיקון שלהם להיות נכנע לצדיק אמת שביער עבודה זרה וגאווה וגדלות מלבו משורש דוד ואחיהו השלני ורבי שמעון בן יוחאי ומרן האר"י, ואשרי למי שמדבק עצמו באמת לצדיק אמת, ויזכה למדריגות ורב טוב.

'נוצר חסד' ו ב אחדות י

ע"י התדבקות בצדיק זוכים לנבואה

יואתה הקרב אליך וגו' מתוך בני ישראל' (שמות כח א). למאן דידע לייחד יחודא (זוהר ח"ב קפא:). עד אור אין סוף, להעלות כל היו"ד ספירות ברצון לב אחד עד האין סוף, וימשיך להם הארה חדשה שלא טעמו מעולם, וכאשר ירד האור על ידי דביקות ומסירות נפש להגיע עד שורשו, הם שמחים באור החדש המתוק שהמשיך להם מאור אין סוף, 'המחדש בטובו' בצדיק את כל 'מעשה בראשית', ואז מאירין הספירות מאותו האור אל שורש נשמתו הנאחזת ודבוק בהם כפי החלק הראוי מדוד ומשווע, ויכוין להוריד דרך ירידה אור ישר ממדריגה אל מדריגה, עד שיגיע האור והשפע המתוקה וחיות אל נפש השכליות העומדת בגופו, וטועם ממנו אור וחיות בתורה ומצוות, ויראה וישמע ויריח וימלל, 'רוח ה' דיבר בי ומילתו על לשוני' (ש"ב כג ב). ומזה הענין [הוא] גם נבואה ורוח הקודש, כל אחד לפי זיכוך חומרו והשגתו. ומי שאינו יודע מזה, ידבק עצמו בצדיק אמת, ויאיר גם עליו מאורו יתברך, וערב רב שאינם יודעים כלל, כבהמות נדמו הם והדביקים בהם.

'זוהר ח"י' ח"ד דף קמה.